

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL ATISISAKYMO NAGRINĖTI PRAŠYMĄ NR. 1A-81/2020

2020 m. liepos 2 d. Nr. KT116-A-S108/2020

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo, sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvaustė pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-81/2020.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Pareiškėjas prašo ištirti, ar:

– Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 2 punktas tiek, kiek jame, pasak pareiškėjo, nustatyta, kad prieš kreipiantis į Konstitucinį Teismą būtina kreiptis į teismą, nors vienintelė galima teisinės gynybos priemonė būtų kreipimasis į Konstitucinį Teismą arba kreipimasis į teismą būtų beprasmis dėl nesančios galimybės apginti konstitucines teises ginčijant Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą, turintį individualaus administracinio akto požymių, neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, 106 straipsnio 4 daliai;

– Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ (toliau – Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimas) 3.1.4 papunktis (2020 m. kovo 14 d., 2020 m. kovo 18 d. redakcijos), 3.1.13 papunktis (2020 m. balandžio 8 d. redakcija) neprieštaravo Konstitucijos 32, 145 straipsniams, Lietuvos Respublikos nepaprastosios padėties įstatymo 28 straipsnio 6 punktui.

2. Pareiškėjo prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2020 m. balandžio 10 d.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

3. Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones.

4. Konstitucinis Teismas ne kartą yra konstatavęs, kad Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodytas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti, ar Konstitucijai ir (ar) įstatymams neprieštarauja tik tokie Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodyti aktai, kurių pagrindu priimtas sprendimas galėjo pažeisti šio asmens konstitucines teises ar laisves; pagal Konstituciją minėtas asmuo neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu nebuvo priimta tokio sprendimo (*inter alia* 2019 m. lapkričio 6 d. sprendimas Nr. KT43-A-S31/2019, 2019 m. gruodžio 18 d. sprendimas Nr. KT87-A-S72/2019, 2020 m. vasario 5 d. sprendimas Nr. KT19-A-S19/2020); pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį asmuo neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą, kai jis siekia apginti ne savo, o kito asmens (kitų asmenų) konstitucines teises ar laisves (*inter alia* 2019 m. spalio 16 d. sprendimas Nr. KT33-A-S22/2019, 2020 m. balandžio 8 d. sprendimas Nr. KT70-A-S65/2020). Šiame kontekste pažymėtina, kad pagal Konstituciją jos 106 straipsnio 4 dalyje nurodyti asmenys neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą pateikdami bendro pobūdžio prašymus ištirti jo kompetencijai priskirtų teisės aktų atitiktį Konstitucijai (2020 m. vasario 5 d. sprendimas Nr. KT19-A-S19/2020; 2020 m. balandžio 29 d. sprendimas Nr. KT84-A-S79/2020).

5. Kaip minėta, pareiškėjas prašo ištirti Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo 3.1.4 papunkčio (2020 m. kovo 14 d., 2020 m. kovo 18 d. redakcijos), 3.1.13 papunkčio (2020 m. balandžio 8 d. redakcija) atitiktį Konstitucijai ir Nepaprastosios padėties įstatymui, taip pat Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 2 punkto tiek, kiek nurodyta, atitiktį Konstitucijai.

5.1. Pažymėtina, kad pareiškėjo ginčijamose Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo nuostatose įtvirtintos konkrečios karantino metu taikytos priemonės dėl judėjimo per Lietuvos Respublikos sieną ir Lietuvos viduje.

Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo 3.1.4 papunktyje buvo nustatyta, kad Lietuvos Respublikos piliečiams uždrausta išvykti iš Lietuvos Respublikos, išskyrus atvejus, kai jie grįžta į savo gyvenamąją vietą, vyksta į savo darbo vietą, taip pat Valstybės sienos apsaugos tarnybos prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos vadovo ar jo įgalioto asmens leidimu. Vyriausybė 2020 m. kovo 18 d. priėmė nutarimą Nr. 232 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. kovo

14 d. nutarimo Nr. 207 „Dėl karantino Lietuvos Respublikos teritorijoje paskelbimo“ pakeitimo“, kuriuo, be kita ko, pakeitė Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo 3.1.4 papunktį. Palyginus Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo 3.1.4 papunktyje nustatytą teisinį reguliavimą su nustatytuoju šio nutarimo 3.1.4 papunktyje (2020 m. kovo 18 d. redakcija), pažymėtina, kad jis iš esmės nepakito, išskyrus tai, kad buvo įtvirtinta dar viena išimtis, kai Lietuvos Respublikos piliečiams netaikomas draudimas išvykti iš Lietuvos Respublikos, – minėtas draudimas netaikomas Lietuvos Respublikos piliečiams, kurie yra ekipažų ir įgulų nariai, dirbantys tarptautinius komercinius vežimus vykdančiose Lietuvos įmonėse ar vykdančios komercinius tarptautinius visų rūšių vežimus visų rūšių transporto priemonėmis.

Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo 3.1.13 papunktyje (2020 m. balandžio 8 d. redakcija) buvo nustatyta, kad nuo 2020 m. balandžio 10 d. 20:00 val. iki 2020 m. balandžio 13 d. 20:00 val. Lietuvos Respublikos teritorijoje ribojamas asmenų atvykimas į ne savo gyvenamosios vietos savivaldybės miestus ar miestelius, išskyrus atvejus, kai vykstama dėl artimųjų giminaičių mirties ar atlikti darbo, kai darbo vieta yra kitoje savivaldybėje, ar dėl būtiniosios medicinos pagalbos. Šis ribojimas netaikomas asmenims, kurie vyksta į kitą nei savo gyvenamosios vietos savivaldybę, kurioje turi nekilnojamojo turto, priklausančio jiems nuosavybės teise.

5.2. Pareiškėjas nurodo, kad ginčijamomis Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo nuostatomis buvo apribota pareiškėjo konstitucinė judėjimo laisvė nesilaikant Konstitucijos ir Nepaprastosios padėties įstatymo reikalavimų: ši laisvė buvo suvaržyta Vyriausybės nutarimu, o ne įstatymu; ji buvo apribota nesant įvestai nei karo, nei nepaprastajai padėčiai, t. y. nesilaikant iš Konstitucijos 145 straipsnio kylančių reikalavimų; ginčijamomis nuostatomis iš esmės buvo įvesta komendanto valanda, kuri pagal Nepaprastosios padėties įstatymą gali būti taikoma tik įvedus nepaprastąją padėtį.

Pasak pareiškėjo, Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimas, kuriuo buvo nustatyti karantino metu taikytini išvykimo iš Lietuvos Respublikos ir atvykimo į ne savo gyvenamosios vietos savivaldybės miestus ar miestelius ribojimai, laikytinas tiek ginčijamu teisės aktu, tiek jo konstitucinę laisvę pažeidusiu sprendimu. Pareiškėjo vertinimu, ginčijamos Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo nuostatos „atitinka individualaus administracinio akto esmę“, jos skirtos konkrečiai asmenų grupei, įskaitant pareiškėją. Pareiškėjas nurodo, kad dėl savo pažeistos konstitucinės laisvės gynimo į teismą nesikreipė, kaip reikalaujama pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 2 punktą, kadangi tik Konstitucinis Teismas turi išimtinę kompetenciją nagrinėti, ar Vyriausybės aktai neprieštarauja Konstitucijai ir įstatymams. Pasak pareiškėjo, kreipimasis į bet kurį kitą teismą būtų beprasmiškas.

5.3. Pažymėtina, kad iš pareiškėjo prašymo visumos nematyti, kad jis būtų siekęs įgyvendinti savo teisę išvykti iš Lietuvos Respublikos ar vykti į ne savo gyvenamosios vietos savivaldybę. Prašyme, be kita ko, nėra duomenų, kad pareiškėjas būtų kreipęsis į Vyriausybės

2020 m. kovo 14 d. nutarimo 3.1.4 papunktyje (2020 m. kovo 14 d., 2020 m. kovo 18 d. redakcijos) nurodytą Valstybės sienos apsaugos tarnybą prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos dėl leidimo išvykti iš Lietuvos Respublikos išdavimo, taip pat kad pagal Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo 3.1.13 papunktį (2020 m. balandžio 8 d. redakcija) jam nebūtų leista atvykti į ne jo gyvenamosios vietos savivaldybę.

Taigi pareiškėjas savo prašyme nenurodo jokių aplinkybių, patvirtinančių, kad galėjo būti pažeistos jo konstitucinės teisės ar laisvės.

5.4. Vadinasi, pareiškėjas kreipėsi į Konstitucinį Teismą pateikdamas bendro pobūdžio prašymą, o ne siekdamas apginti savo galimai pažeistas konstitucines teises ar laisves.

5.5. Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad pagal Konstituciją pareiškėjas neturi teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucinio Teismo įstatymo 65 straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 2 dalies 2 punkto, Vyriausybės 2020 m. kovo 14 d. nutarimo 3.1.4 papunkčio (2020 m. kovo 14 d., 2020 m. kovo 18 d. redakcijos), 3.1.13 papunkčio (2020 m. balandžio 8 d. redakcija) konstitucingumo, nes jų pagrindu nebuvo priimta sprendimo, galėjusio pažeisti pareiškėjo konstitucines teises ar laisves.

6. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 69 straipsnio 1 dalies 1 punktą Konstitucinis Teismas savo sprendimu atsisako nagrinėti prašymą ištirti teisės akto atitiktį Konstitucijai, jeigu prašymas paduotas institucijos ar asmens, neturinčio teisės kreiptis į Konstitucinį Teismą.

7. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad yra pagrindas atsisakyti priimti nagrinėti pareiškėjo prašymą.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 25 straipsnio 1 dalies 3 punktu, 28 straipsniu, 69 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Atsisakyti nagrinėti pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-81/2020.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė
Gintaras Goda
Vytautas Greičius
Danutė Jočienė
Gediminas Mesonis
Vytautas Milius
Daiva Petrylaitė
Janina Stripeikienė
Dainius Žalimas